

Hợp tác giữa trường đại học và doanh nghiệp: thực tiễn tại trường Đại học Công nghiệp Dệt may Hà Nội

Trần Thị Ngát

Khoa Kinh tế, Trường Đại học Công nghiệp Dệt may Hà Nội

Hợp tác giữa trường đại học và doanh nghiệp là vấn đề đặc biệt quan trọng đối với trường đại học đào tạo theo hướng ứng dụng, góp phần đáp ứng mục tiêu đào tạo Nhà trường đã công bố với xã hội. Bài viết này phân tích và đánh giá kết quả hợp tác giữa trường Đại học Công nghiệp Dệt may Hà Nội và doanh nghiệp trên mô hình của Seres & cộng sự (2019). Từ đó, tác giả đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả hợp tác giữa trường Đại học Công nghiệp Dệt may Hà Nội và doanh nghiệp (DN) nhằm tăng cường tính tự chủ của trường đại học trong bối cảnh hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng.

1. Cơ sở lý luận về hợp tác giữa trường đại học và doanh nghiệp

Hợp tác giữa trường đại học và doanh nghiệp đóng một vai trò quan trọng trong nền kinh tế tri thức, kiến thức là cần thiết. Thông qua hợp tác với trường đại học giúp doanh nghiệp quảng bá hình ảnh, tên tuổi thông qua tài trợ học bổng cho sinh viên, cơ hội tuyển chọn được nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu của doanh nghiệp. Ngoài ra, doanh nghiệp có thể thương mại hóa các sản phẩm nghiên cứu của trường đại học tạo ra doanh thu. Tuy nhiên, điều quan trọng hơn và mang tính chiến lược là khả năng cạnh tranh cao và sự phát triển bền vững cho doanh nghiệp khi phát triển sản xuất - kinh doanh dựa vào tri thức, công nghệ mới và các bí quyết riêng từ hợp tác nghiên cứu với nhà khoa học và quản lý có trình độ cao từ các đại học.

Thông qua hợp tác với doanh nghiệp, các trường đại học sẽ nâng cao chất lượng các công trình nghiên cứu. Các công trình nghiên cứu sẽ có môi trường thực tế để triển khai thực nghiệm nên tính ứng dụng trong sản xuất - kinh doanh ngày càng nhiều hơn. Bên cạnh đó, trường đại học có điều kiện để điều chỉnh, cập nhật chương trình, phương pháp giảng dạy và nghiên cứu phù hợp với nhu cầu thực tế của doanh nghiệp. Sinh viên được tiếp cận với thực tiễn doanh nghiệp ngay trong quá trình góp phần tăng khả năng có việc làm sau khi tốt nghiệp. Vì vậy, hợp tác giữa trường đại học và doanh nghiệp là hợp tác bình đẳng, hai bên cùng có lợi. Cụ thể:

Đối với trường đại học: Đẩy mạnh hoạt động giảng dạy; tăng cường nguồn tài chính/tài trợ; tri thức được kiểm chứng qua thực tiễn; quảng bá hình ảnh; nâng cao uy tín; cơ hội việc làm cho sinh viên tốt nghiệp.

Đối với doanh nghiệp: tìm kiếm nguồn công nghệ

hiện đại; tận dụng phòng thí nghiệm, nguồn nhân lực; tiết kiệm chi phí; chia sẻ rủi ro trong nghiên cứu cơ bản; thực thi các dự án nghiên cứu dài hạn; xây dựng kênh tuyển dụng

Hiện nay, có nhiều nghiên cứu đánh giá quá trình hợp tác nghiên cứu giữa trường đại học và doanh nghiệp. Trong bài viết này tác giả sử dụng mô hình đánh giá của Seres & cộng sự (2019). Mô hình đánh giá này bao gồm 8 nhóm chỉ số kết quả đầu ra: phát triển và triển khai chương trình đào tạo; học tập suốt đời; giới thiệu sinh viên; giao lưu, trao đổi học thuật; thương mại hóa kết quả R&D; hợp tác về R&D; và khởi nghiệp và quản trị.

2. Thực trạng hợp tác giữa trường Đại học Công nghiệp Dệt may Hà Nội và doanh nghiệp

Bảng 1. Kết quả hợp tác giữa trường Đại học Công nghiệp Dệt may Hà Nội và doanh nghiệp

Nhóm chỉ số	Chỉ số kết quả đầu ra
Phát triển và triển khai chương trình đào tạo	- 8 chương trình xây dựng được có hợp tác với DN - 3 khóa học cơ bản của viện từ DN
Học tập suốt đời	- 56 khóa. 1980 học viên của DN - trên 48 000 lượt trao đổi người nghiên cứu giữa trường ĐH và DN
Giới thiệu sinh viên	> 15.000 lượt sinh viên thực tập tại DN; trên 15 000 lượt > 3000 sinh viên làm việc tại DN Từ 2019 đến 2021 có 74 doanh nghiệp, tài trợ 261 suất học bổng với tổng giá trị là 1.357 (triệu đồng)
Giao lưu, trao đổi học thuật	Không có
Thương mại hóa kết quả nghiên cứu và triển khai	Không có
Hợp tác về nghiên cứu và triển khai	03 hợp đồng tư vấn 03 hợp đồng dự án nghiên cứu với giá trị 1080 triệu đồng
Khởi nghiệp	12 khóa với gần 6000 sinh viên về khởi nghiệp dành cho sinh viên và nhà nghiên cứu của trường ĐH
Quản trị	- 01 đề doanh nhân tham gia vào hội đồng trường 05 giảng viên tham gia hội đồng quản trị của DN

Nguồn: Tác giả tổng hợp

Đào tạo nhân lực chất lượng cao cho các doanh nghiệp trong lĩnh vực sợi, dệt, nhuộm, may từ Giám đốc nhà máy thành viên, đến cán bộ quản lý cấp trung, cán bộ quản lý cấp cơ sở trong cả nước. Theo đó, năm 2019 nhà trường tổ chức đào tạo 10 lớp cho 343 học viên; năm 2020 nhà trường tổ chức đào tạo

42 lớp cho trên 1500 học viên tăng trên 4 lần số lớp và số học viên đào tạo năm 2019. Điều đó khẳng định nhu cầu đào tạo của doanh nghiệp rất lớn và chất lượng đào tạo nhân lực cho các doanh nghiệp trong lĩnh vực dệt may của trường Đại học Công nghiệp Dệt may Hà Nội được khẳng định. Năm 2021 do ảnh hưởng của dịch Covid, nhiều khoá đào tạo ngắn hạn bị tạm dừng, nhà trường chỉ tổ chức đào tạo được 4 khoá gồm 127 học viên.

Bảng 2. Tổng hợp số lượng DN ký thoả thuận hợp tác, 2019 - 2021

Tiêu chí	Năm 2019	Năm 2020	Năm 2021
Tổng số DN	13	12	2
Từ 5 năm trở xuống	6	8	1
Không thể liên thời hạn	7	4	1

Nguồn: Tác giả tổng hợp

Giai đoạn 2019 - 2020 Nhà trường đã ký thoả thuận hợp tác với 27 doanh nghiệp trong lĩnh vực Dệt may. Nội dung thoả thuận hợp tác gồm các hoạt động đào tạo; nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ; thực tập, tư vấn và giới thiệu việc làm cho sinh viên, tài trợ học bổng, học phí cho sinh viên.

Bảng 3. Thông kê đề tài nghiên cứu khoa học các cấp giai đoạn 2019 - 2021

Tiêu chí	DVT	NCKH Sinh viên	NCKH giảng viên
Năm 2018 - 2019			
Số lượng đề tài	Đề tài	6	14
Số người tham gia NCKH	Người	22	121
Tổng kinh phí	Triệu đồng	16	523
Năm học 2019 - 2020			
Số lượng đề tài	Đề tài	12	7
Số người tham gia NCKH	Người	28	28
Tổng kinh phí	Triệu đồng	51	2.628
Năm học 2020 - 2021			
Số lượng đề tài	Đề tài	11	10
Số người tham gia NCKH	Người	30	33
Tổng kinh phí	Triệu đồng	46	674.000

Giai đoạn 2019 - 2021 Nhà trường có 60 đề tài NCKH của sinh viên và giảng viên các cấp có sự phối hợp, hỗ trợ của doanh nghiệp trong quá trình nghiên cứu, triển khai thực nghiệm đề tài. Đặc biệt, phải kể đến đề tài cấp Quốc gia "Nghiên cứu, đề xuất mô hình ứng dụng Lean cho doanh nghiệp ngành may trong bối cảnh chuyển đổi theo công nghệ số" với kinh phí 2.460 (triệu đồng). Bên cạnh đó, trong quá trình thực hiện Nhà trường triển khai Lean công nghệ số cho 3 doanh nghiệp may (02 doanh nghiệp phía nam và 01 doanh nghiệp phía Bắc) với tổng kinh phí 1080 triệu đồng.

Hàng năm, nhà trường tổ chức "Ngày hội việc làm" là cầu nối quan trọng để sinh viên sắp tốt nghiệp và các nhà tuyển dụng gặp nhau hay nói cách khác là nơi để cung - cầu lao động qua đào tạo gặp nhau. Nhiều sinh viên được tuyển dụng ngay trong quá trình học, khi còn ngồi trên ghế nhà trường. Đặc biệt, có những sinh viên được doanh nghiệp tài trợ học bổng toàn phần hoặc 1 phần và cam kết khi ra trường vào làm việc tại doanh nghiệp. Trong đó, năm 2019 có 31 doanh nghiệp, năm 2020 có 22 doanh nghiệp và năm 2021 số lượng DN tham gia ngày hội việc làm giảm xuống còn 22, 21 là do ảnh hưởng của dịch Covid diễn biến phức tạp.

Những doanh nghiệp tài trợ học bổng cho sinh

Bảng 4. Thông kê doanh nghiệp tài trợ học bổng cho sinh viên

Tiêu chí	Năm 2018 - 2019	Năm 2019 - 2020	Năm 2020 - 2021
Tổng số DN	22	31	21
Số xuất học bổng	68	96	97
Số tiền tài trợ	324	462	571

viên, cũng như DN tham dự ngày hội việc làm, hầu hết là doanh nghiệp ký hợp tác chiến lược với nhà trường. Trong quá trình tài trợ học bổng, doanh nghiệp có thể đề xuất với nhà trường tiêu chí cụ thể của sinh viên được nhận học bổng như quê quán, kết quả học tập, ngành học...

3. Một số đề xuất nhằm tăng cường hợp tác giữa trường Đại học Công nghiệp Dệt may Hà Nội và doanh nghiệp trong thời gian tới

Trên cơ sở phân tích kết quả hợp tác giữa trường Đại học Công nghiệp Dệt may Hà Nội và doanh nghiệp trong thời gian qua, tác giả đưa ra một số đề xuất tăng cường hợp tác trong thời gian tới:

Thứ nhất, Nhà trường xây dựng cơ chế hợp tác với doanh nghiệp, giao cho các Khoa chủ trì ngành tự chủ và phát triển mối quan hệ theo chiều sâu cũng như trao học bổng cho sinh viên và tài trợ trang thiết bị cho nhà trường.

Thứ hai, Nhà trường cần có cơ chế để khuyến khích được quản lý DN tham gia vào quá trình xây dựng, cải tiến chương trình đào tạo, từ đó đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động.

Thứ ba, Thực hiện khảo sát doanh nghiệp để xây dựng mới và điều chỉnh các chương trình đào tạo ngắn hạn đáp ứng nhu cầu doanh nghiệp như chương trình đánh giá nhà máy; nâng cao hiệu quả sử dụng thiết bị số tại doanh nghiệp; đào tạo trọn gói cho doanh nghiệp mới thành lập toàn bộ đội ngũ nhân sự từ Giám đốc đến công nhân kỹ thuật của DN trong lĩnh vực sợi, dệt, nhuộm, may. Xây dựng và chuyển giao dự án nâng cao năng suất - chất lượng theo đơn đặt hàng của doanh nghiệp.

Thứ tư, Nhà trường đẩy mạnh việc ký hợp tác chiến lược với các doanh nghiệp nhằm tạo môi trường thuận lợi cho SV thực tế, thực tập. Đồng thời, doanh nghiệp có thể tuyển dụng được nhân sự đáp ứng yêu cầu.

Thứ năm, Nhà trường mời các cán bộ quản lý giỏi từ doanh nghiệp tham gia hoạt động giảng dạy và nghiên cứu. Trong thời gian tới, nhà trường cần mời các doanh nhân tham gia Hội đồng bảo vệ thực tập cuối khoá, khoá luận tốt nghiệp, nghiệm thu giáo trình, sách tham khảo, chuyên khảo.

Thứ sáu, các đề tài nghiên cứu ứng dụng, cần được triển khai thực nghiệm tại các doanh nghiệp cụ thể trong thời gian tối thiểu 3 tháng. Đồng thời, khi nghiệm thu đề tài, nhà trường mời cán bộ quản lý doanh nghiệp vào hội đồng đánh giá.

Thứ bảy, Nhà trường/Khoa cần tăng cường xây

Xem tiếp trang 59